

Dosarul nr. 2rh-198/18

prima instanță: Judecătoria Ungheni (Jud: V. Lupu)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: Al. Gheorghieș, N. Chircu, V. Harmaniuc)

instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (S. Novac, N. Clima, T. Vieru,)

ÎNCHEIERE

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecători

Tatiana Vieru

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

examinând cererea de revizuire declarată de către Petru Buga,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Antonina Buga, Anastasia Buga și Iacob Buga împotriva lui Petru Buga, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Ungheni cu privire la separarea cotei din bunurile comune,

împotriva încheierii din 11 decembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a considerat inadmisibil recursul declarat de către Petru Buga,

c o n s t a ă

La 20 octombrie 2010, Antonina Buga, Anastasia Buga și Iacob Buga au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Petru Buga, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Ungheni cu privire la separarea cotei din bunurile comune.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, prin hotărârea din 4 noiembrie 2009 a Judecătoriei Ungheni s-a atribuit în proprietatea lor apartamentul XXXXX, iar la 21 aprilie 2010 hotărârea enunțată a fost înregistrată în Registrul bunurilor imobile.

Reclamanții au relatat că ulterior le-a fost cunoscut faptul că prin dispoziția Primarului orașului Ungheni nr. 289 din 22 august 2002, terenul aferent apartamentului a fost transmis în proprietate, iar întrucât chiriaș principal al apartamentului XXXXX era Petru Buga, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren a fost eliberat pe numele acestuia.

Reclamanții au menționat că în cadrul procesului judiciar, care s-a finalizat cu pronunțarea hotărârii din 4 noiembrie 2009 a Judecătoriei Ungheni, terenul aferent imobilului nu a fost supus partajării.

Astfel reclamantii au notat că valoarea terenului aferent constituie suma de 3 333 lei, deoarece acesta reprezintă 1/7 din terenul aferent al întregului bloc, care constituie suma de 23 331 lei. Prin urmare consideră că cota fiecăruia ar constitui 1/4 din 1/7, echivalentul a 833,25 lei pentru fiecare.

Solicită Antonina Buga, Anastasia Buga și Iacob Buga repartizarea în natură a terenului cu atribuirea Antoninei Buga 1/2 cotă-parte din 1/7 cotă-parte a terenului, Anastasiei Buga 1/4 cotă-parte din 1/7 cotă-parte a terenului și lui Iacob Buga 1/4 cotă-parte din 1/7 cotă-parte a terenului aferent construcției cu numărul cadastral 9201106.210 din XXXXX și încasarea din contul Antoninei Buga în folosul lui Buga Petru a unei sulte egale cu 833,25 lei.

Prin hotărârea din 24 martie 2011 a Judecătoriei Ungheni, s-a admis acțiunea. S-a repartizat în natură Antoninei Buga 1/2 cotă-parte din 1/7 cotă-parte a terenului, iar Anastasiei Buga și Iacob Buga câte 1/4 cotă-parte din 1/7 cotă-parte a terenului aferent construcției cu numărul cadastral XXXXX. S-a încasat din contul Antoninei Buga în beneficiul lui Petru Buga o sultă bănească egală cu 833,25 lei (f.d. 29-30).

Prin decizia din 20 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Petru Buga și s-a menținut hotărârea din 24 martie 2011 a Judecătoriei Ungheni (f.d. 63-64).

Prin încheierea din 11 decembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Petru Buga a fost considerat inadmisibil (88-91).

La 9 august 2018, Petru Buga a depus cerere de revizuire a încheierii din 11 decembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii instanței de recurs, examinarea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

În argumentarea punctului lui de vedere, revizuentul Petru Buga a indicat că Antonina Buga, Anastasia Buga și Iacob Buga au avut dreptul doar asupra apartamentului nr. 3 din str. XXXXX, dar nu și asupra terenului aferent acestui imobil. În acest sens revizuentul a menționat că după pronunțarea hotărârii primei instanțe, terenul a cărei partajare se solicită a fost vândut unui nou proprietar, fapt confirmat prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 11034 din 3 august 2011.

În opinia revizuentului, circumstanțele prezentate supra constituie o circumstanță nouă, care poate corecta o eroare judiciară.

În drept, cererea de revizuire este întemeiată pe art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă.

La 7 septembrie 2018, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de revizuire Antoninei Buga, informându-o despre posibilitatea depunerii referinței. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată până la examinarea cauzei, admisibilitatea cererii se decide în lipsa acesteia.

La 8 octombrie 2018, Antonina Buga a depus referință în întâmpinarea cererii de revizuire, prin care a solicitat respingerea acesteia ca fiind inadmisibilă.

În corespundere cu art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, revizuirea s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuirea

au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Põnkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Verificând încheierea supusă revizuirii, în raport cu criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

Posibilitatea revizuirii prevăzute de Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă reprezintă o procedură excepțională. Prin urmare, cererile de revizuire a hotărârilor trebuie supuse unei analize stricte.

În conformitate cu articolul 446 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Alineatul 2 prevede că încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Structura logico – juridică a articolului 451 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă prevede condițiile de formă și de conținut a unei cereri de revizuire, obligația revizuentului de a depune cererea la instanța competentă și inadmisibilitatea avansării repetate a unei asemenea cereri, care este întemeiată pe aceleași temeiuri. În mod corespunzător, nerespectarea acestor cerințe legale dictează aplicarea articolului 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Totuși, în urma modificărilor operate la articolele 446 și 448 din Codul de procedură civilă, prin Legea nr. 17 din 5 aprilie 2018, încheierile judecătorești, care nu se referă la fondul cauzei, nu se supun revizuirii. Totodată, legislatorul a exclus competența Curții Supreme de Justiție de a examina cererile de revizuire împotriva deciziilor curților de apel în privința cărora Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat printr-o decizie asupra inadmisibilității.

Din această perspectivă, Colegiul judiciar trebuie să se pronunțe dacă încheierea irevocabilă de inadmisibilitate poate fi supusă revizuirii și dacă Curtea Supremă de Justiție este competentă să judece o atare situație juridică.

Cu privire la primul aspect, instanța de judecată notează că articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă confirmă că încheierea de inadmisibilitate a unui recurs nu se referă la fondul cauzei, ceea ce face aplicabil articolul 446 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Cu toate acestea, temeiurile indicate la articolul 433 lit. a¹) – d) din Codul de procedură civilă pot fi apreciate doar de instanța de recurs, iar lipsa unei căi de a atac, chiar și de retractare, ar afecta dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituția Republicii Moldova și articolul 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene, îndepărtarea de la principiul certitudinii juridice este justificată

doar când este impusă de circumstanțe cu caracter substanțial și convingător (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Riabik vs Rusia*, parag. 52, și *Pravednaya vs Rusia*, 18 noiembrie 2004, parag. 25). Competența instanțelor superioare de a casa și de modifica hotărâri judecătorești obligatorii și executorii ar trebui exercitată pentru corectarea erorilor judiciare. Această competență trebuie exercitată astfel încât să facă, atât cât este posibil, un echilibru echitabil între interesele unui individ și nevoia de a asigura eficiența sistemului judiciar (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Nikitin vs Rusia*, parag. 54-61, CEDO 2004-VIII).

La acest capitol, Colegiul judiciar observă că prin încheierea din 11 decembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție a fost declarat inadmisibil recursul depus de Petru Buga în baza temeiul prevăzut la articolul 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, întrucât a fost depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 Codul de procedură civilă.

Drept consecință, instanța de judecată trage concluzia că încheierea sus – citată nu poate fi contestată în procedură de revizuire, iar instanța nu este competentă de a examina cererea de revizuire formulată de Petru Buga. Or, este evident că hotărârea din 24 martie 2011 a Judecătoriei Ungheni a fost supusă căilor de atac și a fost menținută de Curtea de Apel Bălți prin decizia din 20 septembrie 2012. Conjunctura descrisă supra determină dreptul depunerii revizuirii la Curtea de Apel Chișinău, conform competenței specificate în articolul 448 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, instanța de revizuire declară inadmisibile pretențiile revizuentului în partea anulării deciziei din 20 septembrie 2012 a Curții de Apel Bălți și hotărârii din 24 martie 2011 a Judecătoriei Ungheni.

Cu privire la încheierea din 11 decembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, Colegiul de control judiciar relevă că legislatorul nu a prevăzut o împuternicire expresă a instanței de revizuire în acest caz. Însă, articolul 446 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește fără echivoc că dispozițiile judecătorești se revizuiesc în condițiile capitolului XXXIX. Totodată, alineatul (2) din articolul respectiv folosește sintagma „încheierile de inadmisibilitate”, ce vizează în mod direct doar încheierile judecătorești, care nu se supun revizuirii, întrucât nu se referă la fondul cauzei. Mai mult, o situație juridică similară a fost introdusă de legislator prin punctul 145 din articolul III din Legea nr. 17 din 5 aprilie 2018. Așadar, potrivit acestor completări, instanța de recurs are competența de a considera inadmisibil recursul în cazul în care este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5).

Astfel, raționamentele de mai sus limitează soluția instanței la articolul 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Pe baza celor prezentate, instanța învederează că legislatorul nu a exemplificat împrejurările, când o instanță de revizuire trebuie să pronunțe o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă. Totuși această dispoziție

legală, dar și practica judiciară constantă, atestă că o cerere de revizuire poate fi declarată inadmisibilă, atunci când nu a fost depusă în termenele prevăzute la articolul 450 din Codul de procedură civilă sau a fost declarată de persoanele care nu sunt în drept să facă acest lucru. La fel, cerere de revizuire poate fi respinsă când nu sunt respectate condițiile de formă din articolul 451 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă. Mai nou, urmând logica sus - enunțată, instanța de revizuire poate considera o cerere de revizuire ca inadmisibilă în cazul în care revizuirea este depusă împotriva unui act ce nu se supune revizuirii.

Având în vedere articolul 446 și 451 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide că revizuirea depusă de Petru Buga urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

Pentru a respecta certitudinea juridică și buna – administrare a justiției, instanța de judecată explică revizuentului, dar și instanței competente de a examina revizuire, că inadmisibilitatea cererii nu exclude dreptul adresării cu aceeași cerere de revizuire la Curtea de Apel Bălți, conform competenței. În subsidiar, dreptul revizuentului de a formula cererea de revizuire în fața instanței competente demonstrează că aplicarea unei atare soluții nu derogă de la dispozițiile generale și nu restrânge drepturile procedurale, din moment ce nu este afectat dreptul de acces la justiție.

În conformitate cu art. 270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge ca inadmisibilă cererea de revizuire declarată de Petru Buga împotriva încheierii din 11 decembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, deciziei din 20 septembrie 2012 a Curții de Apel Bălți și hotărârii din 24 martie 2011 a Judecătoriei Ungheni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Antonina Buga, Anastasia Buga și Iacob Buga împotriva lui Petru Buga, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Ungheni cu privire la separarea cotei din bunurile comune.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu